

NATUURWAARDENONDERZOEK
TEN BEHOEVE VAN DE BESTEMMINGSPLANWIJZIGING
BIJ DRIEL

CONSULMIJ Milieu BV
Rapportnummer: Z.03.0095
Juni 2003

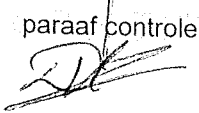
paraaf opsteller

Status
Definitief 1.0

Datum
Juni 2003

paraaf controle

Status
Definitief 1.0

Datum
Juni 2003

Opdrachtgever:

Gemeente Overbetuwe
Europaplein 1, Andelst
Postbus 11
6660 AA Elst

Uitgevoerd door:

Consulmij Milieu BV
Noordzeelaan 34-a
Postbus1060
8001 BB Zwolle

Telefoonnr.: 038 3370900
Telefaxnr.: 038 3370905
E-mail: info@consulmij-milieu.nl

INHOUDSOPGAVE

blz.

1	INLEIDING	4
2	HUIDIGE NATUURWAARDEN IN HET ONDERZOEKGEBIED	5
2.1	Inleiding.....	5
2.2	In het onderzoeksgebied aanwezige (beschermde) plant- en diersoorten.....	5
2.2.1	Algemeen	5
2.2.2	Korstmossen en mossen.....	6
2.2.3	Vaatplanten	6
2.2.4	Insecten	7
2.2.5	Amfibieën.....	8
2.2.6	Reptielen.....	9
2.2.7	Vissen	10
2.2.8	(Broed)vogels	11
2.2.9	Zoogdieren	11
2.2.10	Overige soortgroepen.....	12
2.3	Beschermde natuurgebieden rondom geplande woningbouwlocatie.....	12
3	BESCHERMINGSSTATUS / BESCHERMINGSFORMULES.....	13
3.1	Van toepassing zijnde wetgeving en beschermingsformules.....	13
3.2	Aanwezigheid beschermde soorten	13
4	(JURIDISCHE) CONSEQUENTIES VOOR DE BESTEMMINGSPANWIJZIGING	17
4.1	Inleiding.....	17
4.2	Beschermde natuurgebieden	17
4.3	Bescherming van soorten.....	17
4.3.1	Bescherming op basis van de Vogel- en Habitatrichtlijn	17
4.3.2	Aanwezigheid van soorten die zijn beschermd op basis van de Flora- en faunawet	17
4.3.3	Aanwezigheid van soorten die op een Rode lijst voorkomen.....	19
4.4	Conclusie ten aanzien van de juridische consequenties	19
4.5	Toetsing van ruimtelijke ingrepen	20
4.6	Aanvullend onderzoek in Driel.....	20
5	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	22
5.1	Conclusies	22
5.2	Aanbevelingen	22
6	LITERATUUR / BRONNEN.....	23

De bijlagen zijn in een aparte bundel met eigen inhoudsopgave opgenomen.

1 INLEIDING

Deze rapportage bevat de resultaten van een verkennend, indicatief onderzoek naar de aanwezige natuurwaarden in en rondom de geplande woningbouwlocatie in het zuiden van Driel (gemeente Overbetuwe).

Met behulp van dit onderzoek is vastgesteld of er vanuit het oogpunt van natuurbescherming juridische en/of planologische belemmeringen zijn voor de uitvoering van de plannen. Bovendien hebben de resultaten van het onderzoek inzicht verschaft in de eventuele noodzaak om nader ecologisch onderzoek te verrichten.

Het onderzoek bestaat uit een analyse van de beschikbare literatuurgegevens en een analyse van de resultaten van het veldbezoek. Het veldbezoek maakt het mogelijk om de literatuurgegevens beter te kunnen interpreteren.

De resultaten van dit onderzoek bieden inzicht in:

- de aanwezige natuurwaarden binnen en rondom het onderzoeksgebied;
- de beschermingsstatus van de aanwezige natuurwaarden en de van toepassing zijnde beschermingsformules;
- de (juridische) consequenties van de beschermingsformules voor de geplande nieuwbouwlocatie;
- de noodzaak en eventueel vervolgonderzoek.

Deze rapportage heeft de volgende hoofdstukindeling:

- Inleiding (hoofdstuk 1);
- De aanwezige (beschermde) plant- en diersoorten en natuurgebieden (hoofdstuk 2);
- De beschermingsstatus en de van toepassing zijnde beschermingsformules van de aanwezige natuurwaarden (hoofdstuk 3);
- De (juridische) consequenties van beschermingsformules voor de geplande nieuwbouwlocatie (hoofdstuk 4);
- Conclusies en aanbevelingen (hoofdstuk 5).

2 HUIDIGE NATUURWAARDEN IN HET ONDERZOEKGEBIED

2.1 Inleiding

in dit hoofdstuk zijn de resultaten beschreven van de inventarisatie van de aanwezige natuurwaarden in het onderzoeksgebied. Daarbij is onderscheid gemaakt tussen aanwezige plant- en diersoorten (§ 2.2) en de aanwezige natuurgebieden (§ 2.3).

2.2 In het onderzoeksgebied aanwezige (beschermde) plant- en diersoorten

2.2.1 Algemeen

De volgende soortgroepen zijn beschreven:

- Mossen en korstmossen (§ 2.2.2)
- Vaatplanten (§ 2.2.3)
- Insecten (§ 2.2.4)
- Amfibieën (§ 2.2.5)
- Reptielen (§ 2.2.6)
- Vissen (§ 2.2.7)
- Vogels (§ 2.2.8)
- Zoogdieren (§ 2.2.9)
- Overige soortgroepen (§ 2.2.10)

Er is onderscheid gemaakt tussen de bestaande gegevens en de gegevens die zijn verzameld tijdens het veldbezoek.

In dit rapport worden de volgende termen gebruikt:

Onderzoeksgebied Het onderzoeksgebied zijn de kilometerhokken die zijn beschouwd tijdens het onderzoek van de bestaande gegevens. Het onderzoeksgebied omvat niet alleen het plangebied (de nieuwbouwlocatie), maar ook de nabije omgeving.

Plangebied De geplande woningbouwlocatie ten zuiden van Driel (het gebied waarvoor een bestemmingsplanwijziging moet worden gemaakt).

Kilometerhokken Topografische aanduiding. Nederland is opgedeeld in hokken van 1 x 1 kilometer. Veel bronnen geven slechts aan of een soort of groep aan- of afwezig in een bepaald kilometerhok. De specifieke vindplaats is vaak niet aangegeven.

Het onderzoeksgebied en het plangebied (de woningbouwlocatie) zijn weergegeven in kaart 1 van bijlage III. Het onderzoeksgebied omvat 6 kilometerhokken. Het plangebied ligt in één kilometerhok (5).

In bijlage III van de bijlagenbundel zijn per soortgroep kaarten opgenomen met informatie van het Natuurloket. Dit is een internetsite waar gegevens van Particulier Gegevensbeherende Organisaties (PGO's) zijn verwerkt tot samengevatte informatie per kilometerhok. De informatie geeft inzicht in het aantal beschermde en/of bedreigde soorten per groep dat in een kilometerhok voorkomt. Tevens is voor die groep aangegeven, hoe goed het kilometerhok is onderzocht. In de informatie van het Natuurloket wordt per groep aangegeven, of en hoeveel soorten er voorkomen die zijn beschermd op basis van de (niet meer van toepassing zijnde) Natuurbeschermingswet. De bescherming van soorten is tegenwoordig geregeld via de Flora- en faunawet.

Soms is een korte beschrijving gegeven van de ecologie van de aanwezige soorten. Deze informatie is van belang voor de beoordeling van de effecten die de aanleg en het gebruik van de geplande woningbouwlocatie bij Driel op die soortgroep zou kunnen hebben.

2.2.2 Korstmossen en mossen

Bestaande gegevens

In het onderzoeksgebied zijn door het Natuurloket aangesloten Particuliere Gegevensbeherende Organisaties (PGO's) geen inventarisaties verricht naar korstmossen en mossen.

Korstmossen zijn niet beschermd op basis van de Flora- en faunawet.

Veldbezoek

Tijdens het veldbezoek zijn slechts algemene mossoorten en korstmossoorten aangetroffen.

Conclusie:

In het gebied zijn geen beschermde korstmossen en mossen waargenomen.

Aanvullend onderzoek wordt niet nodig geacht.

2.2.3 Vaatplanten

Bestaande gegevens

Volgens de gegevens van het Natuurloket is het onderzoeksgebied grotendeels (kilometerhokken 1, 2, 3 en 6) goed onderzocht, en deels slecht tot matig/redelijk onderzocht op vaatplanten (kilometerhokken 4 en 5). Zie ook bijlage III, kaart 2. Er zijn meerdere Flora en Faunawet en Rode lijst soorten waarge-nomen (voornamelijk in de kilometerhokken met de uiterwaarden van de Nederrijn (nrs. 1 en 2). In het slecht onderzochte kilometerhok met de geplande woningbouwlocatie (kilometerhok 5) zijn geen beschermde soorten waargenomen.

De provincie Gelderland heeft gegevens beschikbaar gesteld van vegetatieopnamen rondom Driel. De meest waarnemingen dateren van 1985, één opname is van 2002. Tijdens deze opnamen zijn een aantal soorten waargenomen die conform het beleid van de Provincie Gelderland (zie literatuurlijst) een hoge natuurwaarde hebben, maar er zijn geen soorten aangetroffen die beschermd zijn op basis van de Flora- en faunawet of Europese richtlijnen.

Veldbezoek

Tijdens het veldbezoek is een vegetatie aangetroffen die wordt gekarakteriseerd door een afwisselende begroeiing van lang gras en plantensoorten die algemeen zijn voor voedselrijke gebieden. Daarnaast zijn bomen en struiken aangetroffen. Aan de waterkant en in het water van de sloten zijn tevens vaatplanten aangetroffen. Onder de aangetroffen soorten bevinden zich geen beschermde soorten (zie bijlage II)

Conclusie:

Het onderzoeksgebied is reeds goed onderzocht op plantensoorten, met uitzondering van de kilometerhokken van het plangebied zelf. In de kilometerhokken rondom het plangebied zijn verscheidene rode lijst soorten en op basis van de oude natuurbeschermingswet en Flora- en faunawet beschermde soorten aangetroffen. Tijdens het veldbezoek zijn deze soorten niet in het plangebied aangetroffen.

De aangetroffen soorten zijn algemeen en vaak indicatief voor een voedselrijk gebied. Op basis van de aangetroffen soorten is geen nader onderzoek noodzakelijk voor de droge vegetatie.

Mogelijk bijzondere soorten zouden zich wel kunnen ontwikkelen aan de slootkanten en in de sloot (bv Zwanebloem). Op basis hiervan wordt aangeraden een beperkt nader onderzoek uit te voeren naar vaatplanten langs en in de sloten.

2.2.4 Insecten

Het Natuurloket biedt de mogelijkheid om gegevens op te vragen over de insectengroepen libellen, sprinkhanen en vlinders. Over andere insectengroepen heeft het Natuurloket geen informatie. In de Habitatrichtlijn zijn soorten opgenomen die behoren tot de libellen, sprinkhanen, vlinders en kevers. Deze soortgroepen zijn hieronder besproken.

Libellen

Bestaande gegevens

De gegevens van het Natuurloket zijn weergegeven in overzichtskaart 3 van bijlage III. De onderzoekslocatie is, op twee kilometerhokken na, niet onderzocht. Kilometerhok 5 (planlocatie) is matig / redelijk onderzocht. Het andere kilometerhok dat is onderzocht, is kilometerhok 6.

In beide matig/redelijk onderzochte kilometerhokken zijn geen (inter)nationaal beschermde libellensoorten aangetroffen. In de nabije omgeving (buiten het onderzoeksgebied) zijn ook geen (inter)nationaal beschermde soorten aangetroffen.

Veldbezoek

Tijdens het veldbezoek zijn enige libellen en waterjuffers gesignaleerd. Deze zijn op zicht geïdentificeerd als de soorten Glassnijder en de Watersnuffel, algemene "polder"-soorten.

Conclusie:

In Nederland zijn alleen zeer zeldzame, onder de Habitatrichtlijn vallende, libellensoorten op grond van de Flora- en faunawet als beschermd aangewezen. Deze soorten zijn strikt gebonden aan hogere, voedselarme gronden. Dit soort gebieden komt in het onderzoeksgebied niet voor. In het onderzoeksgebied zijn geen beschermde soorten aangetroffen.

Aanvullend onderzoek wordt niet noodzakelijk geacht.

Sprinkhanen en krekels

Bestaande gegevens

Op kaart 4 van bijlage III zijn de gegevens van het natuurloket inzake sprinkhanen weergegeven. Het onderzoeksgebied is deels niet (kilometerhokken 2, 3 en 6), en deels matig /redelijk onderzocht (kilometerhokken 1, 4 en 5) op aanwezige sprinkhanen.

In de onderzochte kilometerhokken 4 en 5 (planlocatie) zijn geen nationaal of internationaal beschermde sprinkhaansoorten waargenomen.

Veldbezoek

Tijdens het veldbezoek zijn geen sprinkhanen of krekels waargenomen.

Conclusie:

De in Nederland voorkomende sprinkhanen en krekels worden niet beschermd op grond van de Flora- en faunawet of de Habitatrichtlijn. Wel is er een Rode Lijst opgesteld voor zeldzame en bedreigde sprinkhaan- en krekelsoorten. Deze worden niet verwacht in het onderzoeksgebied. Op grond van deze gegevens wordt nader onderzoek niet nodig geacht.

Vlinders

Bestaande gegevens

Het onderzoeksgebied is volgens het Natuurloket niet onderzocht op vlinders.

Veldbezoek

Tijdens het veldbezoek zijn de vlindersoorten Blauwtje, Klein koolwitje, Daggauwoog en Kleine vos gesignaleerd. De aangetroffen soorten zijn niet beschermd. Op het moment van het veldbezoek was een populaire voedselplant voor vlinders nog niet in bloei (akkerdistel), deze plant is echter wel in geringe aantallen in het plangebied aangetroffen.

Conclusie:

Er zijn geen beschermde vlindersoorten in het gebied aangetroffen. Het gebied wordt ook niet als een potentieel belangrijk gebied voor beschermde vlinders gezien.

Op grond van deze gegevens wordt nader onderzoek niet nodig geacht.

Overige insecten en spinnen

Bestaande gegevens

Er zijn bij het Natuurloket en de provincie Gelderland geen gegevens bekend over overige insecten en spinnen in het onderzoeksgebied. Op basis van de Flora- en faunawet en de Habitatrictlijn is een aantal kever- en miersoorten beschermd.

Veldbezoek

Tijdens het Veldbezoek zijn geen beschermde kever- en miersoorten aangetroffen. Wel is een aantal andere insecten- en spinnensoorten aangetroffen (tijdens de bemonstering van enkele sloten). Geen van deze soorten is nationaal of internationaal beschermd.

Conclusie:

Er zijn geen beschermde overige insectensoorten en spinnensoorten in het onderzoeksgebied waargenomen. De kans op de aanwezigheid van beschermde soorten op deze woningbouwlocatie is klein.

Op grond van deze gegevens wordt nader onderzoek niet nodig geacht.

2.2.5 Amfibieën

Bestaande gegevens

Volgens de gegevens van het Natuurloket is het onderzoeksgebied matig tot redelijk onderzocht op amfibieën (kaart 5, bijlage III). Alleen kilometerhok 6 is zeer goed onderzocht.

In alle kilometerhokken van het onderzoeksgebied zijn meerdere, op basis van de Flora- en faunawet beschermde soorten aangetroffen. In het zeer goed onderzochte kilometerhok (nr. 6) is tevens een op basis van de Habitatrictlijn beschermde soort en een Rode lijst soort waargenomen. Uit eerdere onderzoeken is gebleken dat het hier kan gaan om de Kamsalamander. Van deze soort is bekend dat deze in de directe omgeving voorkomt.

In kilometerhokken 4 en 5 (de planlocatie) zijn respectievelijk 4 en 2 soorten aangetroffen die zijn beschermd op basis van de Flora- en faunawet.

In de regio (buiten het onderzoeksgebied) zijn onder meer de volgende (inter)nationaal beschermde soorten aangetroffen:

▪ Kamsalamander	<i>(Triturus cristatus)</i>	*
▪ Kleine watersalamander	<i>(Triturus vulgaris)</i>	
▪ Rugstreepad	<i>(Bufo calamita)</i>	*
▪ Gewone pad	<i>(Bufo bufo)</i>	
▪ Heikikker	<i>(Rana arvalis)</i>	*
▪ Poelkikker	<i>(Rana lessonae)</i>	*
▪ Middelste groene kikker	<i>(Rana esculenta)</i>	
▪ Bruine kikker	<i>(Rana temporaria)</i>	

Al deze soorten zijn beschermd op basis van de Flora- en faunawet. De Kamsalamander, de Rugstreepad, de Heikikker en de Poelkikker (*) zijn tevens beschermd op basis van de Habitatrichtlijn (Bijlage II en/of IV).

Veldbezoek

Tijdens het veldbezoek zijn veel kikkers van het Groene kikker-complex aangetroffen. Daarnaast zijn tijdens bemonsteringen in de sloten diverse kikkervisjes (larven van padden en/of kikkers) aangetroffen. De aanwezigheid van andere soorten amfibieën kon tijdens het veldbezoek niet worden vastgesteld.

Conclusies:

Alle Nederlandse amfibieën zijn beschermd op basis van de Flora- en faunawet. Een aantal soorten wordt ook beschermd op basis van de Habitatrichtlijn.

Het onderzoeksgebied is grotendeels matig/redelijk (5 kilometerhokken) en deels zeer goed (1 kilometerhok) onderzocht op amfibieën. In de kilometerhokken van het plangebied zijn op basis van de Flora- en Faunawet meerdere beschermde soorten waargenomen. Daarnaast is in het onderzoeksgebied in ieder geval 1 internationaal beschermde soort aangetroffen (Kamsalamander, in kilometerhok 6).

Ook in de nabije omgeving (maar buiten het onderzoeksgebied) komen soorten voor die zijn beschermd op basis van de Habitatrichtlijn. De sloten in het onderzoeksgebied vormen mogelijk een geschikt habitat voor deze soorten.

Door de aanwezigheid van amfibieën in het plangebied is het aanvragen van een ontheffing ex artikel 75 van de Flora- en faunawet noodzakelijk. Daarvoor is een nader onderzoek noodzakelijk naar de aanwezige aantallen en soorten. Met behulp van dit onderzoek kan tevens worden vastgesteld of er wel of geen internationaal beschermde soorten in het plangebied aanwezig zijn.

2.2.6 Reptielen

Het Natuurloket geeft aan dat het onderzoeksgebied niet is onderzocht op de aanwezigheid van reptielen.

In de regio (buiten het onderzoeksgebied) zijn onder meer de volgende (inter)nationaal beschermde soorten aangetroffen:

- Hazelworm
- Zandhagedis
- Levendbarende hagedis
- Gladde slang
- Ringslang
- Adder

Deze soorten zijn allen nationaal beschermd via de Flora- en Faunawet en zijn Rode lijst soorten, met uitzondering van de Levendbarende hagedis. De Zandhagedis en Gladde slang zijn tevens beschermd op basis van bijlage IV van de Habitatrichtlijn.

Veldbezoek

Tijdens het veldbezoek zijn geen reptielen aangetroffen.

Conclusie

Alle reptielen zijn beschermd op basis van de Flora- en faunawet en enkele soorten ook op basis van de Habitatrichtlijn (bijlage IV). Het gebied is niet onderzocht op de aanwezigheid van reptielen en tijdens het veldbezoek waren er ook geen aanwijzingen voor de aanwezigheid van reptielen. Het plangebied wordt bovendien geen geschikt gebied (habitat) geacht voor reptielen.

Er is geen nader onderzoek nodig naar de mogelijke aanwezigheid van reptielen.

2.2.7 Vissen

Bestaande gegevens

Omtrent de aanwezigheid van vissen zijn bij het Natuurloket geen gegevens beschikbaar.

Uit andere gegevens (zie literatuurlijst) blijkt dat in de regio onder andere de volgende beschermde soorten zijn waargenomen:

▪ Kleine modderkruiper	(<i>Cobitis taenia</i>)	Ffw, H(2)
▪ Rivierdonderpad	(<i>Cottus gobio</i>)	Ffw, H(2)
▪ Zalm	(<i>Salmo salar</i>)	H(2), R (enkel zoetwater)

Daarnaast zijn er in de regio nog een aantal rode lijst soorten waargenomen, waaronder:

▪ Kroeskarper	(<i>Carassius carassius</i>) .
▪ Paling	(<i>Anguilla anguilla</i>);
▪ Elft	(<i>Alosa alosa</i>);
▪ Kopvoorn	(<i>Leuciscus cephalus</i>);
▪ Winde	(<i>Leuciscus idus</i>);
▪ Zeeforel	(<i>Salmo trutta trutta</i>);

Op basis van habitatvoorkeur kan de aanwezigheid van een aantal soorten in het plangebied worden uitgesloten. Dit zijn de trekkende, riviergebonden soorten Zalm, Elft en Zeeforel en de aan groter water gebonden soorten Kopvoorn en Winde.

Met betrekking tot de overige soorten kan het niet worden uitgesloten dat deze zich ook in het onderzoeksgebied bevinden. Met betrekking tot de Kleine modderkruiper werd door het waterschap Rivierenland opgemerkt dat hun bekend is dat deze soort rondom de onderzoekslocatie voorkomt, zonder dat er nadere gegevens beschikbaar zijn.

Veldbezoek

Tijdens het veldbezoek zijn in nagenoeg iedere sloot juvenielen van de Driedoornige stekelbaars aangetroffen. Daarnaast zijn enkele vislarven aangetroffen die niet konden worden geïdentificeerd.

Conclusies:

Het onderzoeksgebied is niet onderzocht op beschermde vissoorten. In de regio komen beschermde vissoorten voor. Het plangebied is in principe geschikt voor een aantal beschermde vissoorten. Er is nader onderzoek nodig naar de mogelijke aanwezigheid van beschermde vissoorten.

2.2.8 (Broed)vogels

Bestaande gegevens

De gegevens van het Natuurloket omtrent broedvogels zijn weergegeven op kaart 6 van Bijlage III. Het onderzoeksgebied is deels niet (kilometerhokken 2, 5 en 6), deels matig tot redelijk onderzocht (kilometerhokken 1, 3 en 4) op broedvogels.

In kilometerhok 3 is een Rode lijst soort aangetroffen.

Veldbezoek

Tijdens het veldbezoek is een aantal vogelsoorten gesignaleerd (zie bijlage II). Alle vogelsoorten vallen onder de Flora en faunawet. Bij de aangetroffen vogels bevinden zich geen vogels van de Rode lijst of vogelsoorten die beschermd zijn op basis van de Vogelrichtlijn. Het aantal aangetroffen (weide)vogels tijdens het veldbezoek was betrekkelijk gering. Dit komt mogelijk door het hoge gras. Te hoog gras is hinderlijk voor weidevogels, omdat ze dan geen predatoren kunnen zien aankomen.

Het terrein van de hondenclub vormt een mogelijke broedplaats voor diverse soorten. Spechten en uilen zijn niet waargenomen, maar zouden mogelijk aanwezig kunnen zijn.

Conclusies:

Het onderzoeksgebied is deels niet en deels matig tot redelijk onderzocht. In één kilometerhok is een rode lijst soort aangetroffen. In het onderzochte kilometerhok van de geplande woningbouwlocatie zijn geen beschermde soorten aangetroffen.

Het terrein van de hondenclub moet nader worden onderzocht op de aanwezigheid van beschermde vogelsoorten die strikter aan de bomen zijn gebonden (zoals spechten en/of uilen). De aanwezigheid van uilen is niet erg waarschijnlijk. Bij de lokale Uilenwerkgroep is het voorkomen van uilensoorten in de omgeving niet bekend. Wanneer werkzaamheden buiten het broedseizoen worden uitgevoerd, is geen nader onderzoek noodzakelijk.

2.2.9 Zoogdieren

Bestaande gegevens

De gegevens van het Natuurloket over zoogdiersoorten staan vermeld op kaart 7 in bijlage III. Het onderzoeksgebied is deels niet (kilometerhokken 3, 5 en 6), deels matig tot redelijk onderzocht (kilometerhokken 1, 2 en 4). In alle onderzochte kilometerhokken zijn op basis van de Flora- en faunawet beschermde soorten en Habitatrichtlijnsoorten waargenomen.

In kilometerhok 4 (planlocatie) is een op basis van de Flora en Faunawet beschermde soort en een Habitatrichtlijnsoort aangetroffen.

In de regio (buiten het onderzoeksgebied) zijn diverse (inter)nationaal beschermde soorten aangetroffen, deze zijn weergegeven in tabel 2. Alle soorten zijn beschermd op basis van de Flora- en Faunawet. Alle vleermuissoorten zijn tevens beschermd op basis van de Habitatrichtlijn (bijlage II en IV, alleen Dwergvleermuis bijlage IV). De Waterspitsmuis is tevens een Rode lijst soort.

Veldbezoek

Tijdens het veldbezoek zijn overdag geen zoogdieren aangetroffen.

Tijdens het veldbezoek is 's avonds met behulp van een BAT-detector de aanwezigheid van de vleermuissoort Dwergvleermuis aangetoond. Deze werd alleen in het hondenspeelterrein waargenomen door de recorder over het hek te richten.

Op basis van de door de gemeente aangeleverde kaart hoort het hondenspeelterrein niet bij het plangebied. Uit de reacties van voorbijgangers bleek dat het terrein er waarschijnlijk wel bij hoort.

Conclusie:

Het onderzoeksgebied is deels niet en deels matig/redelijk onderzocht op zoogdieren. In de onderzochte kilometerhokken zijn (inter)nationaal beschermde soorten waargenomen. Indien het hondenspeelterrein een onderdeel vormt van het plangebied, is een nader onderzoek noodzakelijk naar het gebruik van het hondenspeelterrein door vleermuizen.

Verder zullen bij het Natuurloket nadere gegevens moeten worden ingewonnen omtrent de aangetroffen zoogdieren.

2.2.10 Overige soortgroepen

Bestaande gegevens

Naast de genoemde soortgroepen zijn nog twee groepen in de Habitatrichtlijn en de Flora- en faunawet opgenomen, namelijk weekdieren (een aantal slakkensoorten, waaronder de Zeggekorfslak en de Wijngaardslak) en kreeften (de inheemse Rivierkreeft *Astacus astacus*).

De kans dat deze beschermde diersoorten in dit onderzoeksgebied zullen worden aangetroffen, is echter miniem. Het gebied komt onvoldoende overeen met de habitateisen van deze soorten.

Veldbezoek

Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde overige diersoorten aangetroffen.

Conclusie:

Er zijn geen overige beschermde diersoorten in het onderzoeksgebied aangetroffen. De kans dat deze soorten in het gebied voorkomen, is zeer klein.

Nader onderzoek wordt niet nodig geacht.

2.3 Beschermde natuurgebieden rondom geplande woningbouwlocatie

Er is onderzocht of er in/rond de onderzoekslocaties gebieden aanwezig zijn met een bepaalde functie-toekenning of een beschermde status. Hierbij is gebruik gemaakt van:

- De Gelderse Natuurdoelenkaart
- Nota Flora en Faunabeleid
- Ministeriele aanwijzingen Vogel- en Habitatrichtlijngebieden
- Streekplan
- Bestemmingsplan

Op grond van deze beleidsplannen heeft het gebied, waarbinnen de geplande woningbouwlocatie zich bevindt geen bijzondere status status.

Conclusie:

De dichtstbijzijnde beschermde natuurgebieden zijn de Veluwe en verderop gelegen uiterwaarden (nabij Heteren), gelegen op enkele kilometers. De tussenliggende gebieden zoals rivier en uiterwaarden zijn niet beschermd. Op basis hiervan kan worden geconcludeerd dat bij de werkzaamheden uitvloeiende uit het vaststellen van het bestemmingsplan geen externe werking op deze gebieden te verwachten is.

3 BESCHERMINGSSTATUS / BESCHERMINGSFORMULES

3.1 Van toepassing zijnde wetgeving en beschermingsformules

De beschermingsstatus van een natuurgebied of van plant- of diersoorten wordt onder meer ontleend aan de volgende (inter)nationale wetgeving en/of beleid:

☐	De Flora- en faunawet	(soortbescherming)
☐	Rode lijsten	(soortbescherming)
☐	De nieuwe Natuurbeschermingswet 1998	(gebiedsbescherming)
☐	De Ecologische Hoofd Structuur (EHS)	(gebiedsbescherming)
☐	De EG Habitat- en EG Vogelrichtlijn	(gebieds- en soortbescherming)
☐	De Conventie van Bern	(soortbescherming)
☐	Het verdrag van Ramsar	(gebieds- en soortbescherming)
☐	Het verdrag van Bonn	(gebieds- en soortbescherming)

De mate van bescherming is geregeld in zogenaamde beschermingsformules. De meest relevante wetgeving en de bijbehorende beschermingsformules zijn beschreven in bijlage IV.

3.2 Aanwezigheid beschermde soorten

In tabel 1 zijn de in het onderzoeksgebied aangetroffen soorten vermeld, die een internationale beschermingsstatus hebben en/of worden vermeld op een Rode lijst.

Tabel 2 bevat een overzicht van internationaal beschermde soorten / Rode lijst-soorten die weliswaar niet in het onderzoeksgebied zijn aangetroffen, maar wel in de omliggende regio. Er bestaat een reële kans dat deze soorten zich ook in het onderzoeksgebied bevinden. In enkele gevallen kan dat alleen door middel van aanvullend onderzoek worden geverifieerd.

Met name de aanwezigheid van de soorten uit tabel 1 en de mogelijke aanwezigheid van soorten uit tabel 2 in het onderzoeksgebied, kunnen gevolgen hebben voor de bestemmingsplanwijziging (zie hoofdstuk 4).

Bij het onderzoek naar de beschermde status van de aangetroffen soorten is geen rekening gehouden met soorten die van bepaalde lijsten zijn afgevoerd op basis van de provinciale lijst van beschermde en/of bedreigde soorten in Gelderland. In de Nota Flora en Faunabeleid wordt namelijk geconcludeerd dat het ontheffingstraject op basis van de Flora- en Faunawet los staat van het beleidsstuk.

Tabel 1.

Beschermde soorten die in het onderzoeksgebied zijn waargenomen.

Groep / Soort	Latijnse Naam	Km-hok (x)	Status	Bron
Planten:				
1 soort		Nee	R	1
1 soort		Nee	F	1
Amfibieën:				
1 soort		Nee	F	1
1 soort		Nee	F, R	1
Meerdere soorten (minimaal 4)		Ja	F	1
1 soort		Nee	F, H	1
Groene kikker	<i>Rana esculenta complex</i>	Ja	F	5
Vogels:				
1 soort	-	Nee	F	1
1 soort	-	Nee	F, R	1
Zoogdieren:				
1 soort	-	Ja	F	1
1 soort	-	Ja	F, H	1
Dwergvleermuis	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	Ja	F, H(4)	5

Legenda:

Km-hok:

- Ja = waargenomen in het kilometerhok van de geplande woningbouwlocatie
- Nee = waargenomen in het onderzoeksgebied, maar niet in het kilometerhok

Beschermingsstatus:

- F = Flora- en faunawet
- H = Habitatrichtlijn (met code van de bijlage)
- V = Vogelrichtlijn (bijlage I soorten, waarbij de aanwijzing van speciale beschermingszones is vereist)
- R = Rode lijst

(Literatuur)bron:

- 1 = Natuurloket
- 5 = Tijdens veldbezoek waargenomen soorten

Tabel 2. Beschermde soorten die niet in het onderzoeksgebied zelf zijn aangetroffen, maar wel in de omliggende regio.

Groep / Soort	Latijnse naam	Status	Bron
Vissen:			
Kleine modderkruiper	<i>Cobitis taenia</i>	F, H(2)	8,1
Rivierdonderpad	<i>Cottus gobio</i>	F, H(2)	8
Zalm (enkel zoetwater)	<i>Salmo salar</i>	H(2), R	8
Kroeskarper	<i>Carassius carassius</i>	R	8
Paling	<i>Anguilla anguilla</i>	R	8
Elft	<i>Alosa alosa</i>	R	8
Kopvoorn	<i>Leuciscus cephalus</i>	R	8
Winde	<i>Leuciscus idus</i>	R	8
Zeeforel	<i>Salmo trutta trutta</i>	R	8
Amfibieën:			
Kamsalamander	<i>Triturus cristatus</i>	F, H(2, 4), R	1
Rugstreeppad	<i>Bufo calamita</i>	F, H(4)	1
Gewone pad	<i>Bufo bufo</i>	F	1
Heikikker	<i>Rana arvalis</i>	F, H(4), R	1
(Poelkikker)	<i>Rana lessonae</i>	F, H(4), R	1
Kleine watersalamander	<i>Triturus vulgaris</i>	F	1
Bruine kikker	<i>Rana temporaria</i>	F	1
Middelste groene kikker	<i>Rana esculenta</i>	F	1
Reptielen:			
Gladde slang		F, H(4), R	1
Zandhagedis		F, H(4)	1
Hazelworm		F, R	1
Ringslang		F, R	1
Adder		F, R	1
Levendbarende hagedis		F	1
Zoogdieren:			
Vleermuizen:			
Laatvlieger	<i>Eptesicus serotinus</i>	F, H(4)	3,4
Gewone grootoorvleermuis	<i>Plecotus auritus</i>	F, H(4)	3,4
Gewone baardvleermuis	<i>Myotis mystacinus</i>	F, H(4)	3,4
Franjestaart	<i>Myotis nattereri</i>	F, H(4), R(3)	3,4
Watervleermuis	<i>Myotis daubentonii</i>	F, H(2, 4)	3,4
Gewone Dwergvleermuis	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	F, H(4)	3,4
Bosvleermuis	<i>Nyctalus leisleri</i>	F, H(4)	3,4
Rosse vleermuis	<i>Nyctalus lasiopterus</i>	F, H(4)	3,4
Ruige / Nathusius dwergvleermuis	<i>Pipistrellus nathusi</i>	F, H(2)	3

Andere zoogdiersoorten:			
Waterspitsmuis	<i>Neomys fodiens</i>	F, R	4
Egel	<i>Erinaceus europaeus</i>	F	4
Dwergspitsmuis	<i>Sorex minutus</i>	F	4
Huisspitsmuis	<i>Crocidura russula</i>	F	4
Mol	<i>Talpa europaea</i>	F	4
Vos	<i>Vulpes vulpes</i> ,	F	4
Hermelijn	<i>Mustela erminea</i>	F	4
Wezel	<i>Mustela nivalis</i>	F	4
Bunzing	<i>Mustela putorius</i>	F	4
Ree	<i>Capreolus capreolus</i>	F	4
Eekhoorn	<i>Sciurus vulgaris</i>	F	4
Haas	<i>Lepus europaeus</i>	F	4
Konijn	<i>Oryctolagus cuniculus</i>	F	4
Rosse woelmuis	<i>Clethrionomys glareolus</i>	F	4
Woelrat	<i>Arvicola terrestris</i>	F	4
Aardmuis	<i>Microtus agrestis</i>	F	4
Veldmuis	<i>Microtus arvalis</i>	F	4
Dwergmuis	<i>Micromys minutus</i>	F	4
Bosmuis	<i>Apodemus sylvaticus</i>	F	4

Legenda:

Beschermingsstatus:

- F = Flora- en faunawet
- H = Habitatrichtlijn (met code van de bijlage)
- V = Vogelrichtlijn (bijlage 1)
- B = Verdrag van Bern (met code van de bijlage)
- R = Rode lijst

(Literatuur)bron:

- 1 = Ravon 2002 (jaarverslag 2001)
- 3 = Atlas Nederlandse Vleermuizen (KNNV, Limpens, c.s., 1997)
- 4 = Atlas Nederlandse zoogdieren (KNNV, Broekhuizen, c.s.1992)
- 5 = Natuurloket
- 6 = Gegevens van de Provincie Gelderland
- 7 = Tijdens veldbezoek waargenomen
- 8 = Atlas van de Nederlandse zoetwatervissen (1996)

4 (JURIDISCHE) CONSEQUENTIES VOOR DE BESTEMMINGSPLANWIJZIGING

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden de (juridische) consequenties van de aangetroffen natuurwaarden voor de bestemmingsplanwijziging voor de planlocatie bij Driel beschreven.

4.2 Beschermde natuurgebieden

De nieuwbouwlocatie ligt niet in een gebied dat is aangewezen als beschermd natuurgebied. Omliggende (beschermde) natuurgebieden liggen op een afstand van enkele kilometers en zijn bovendien afgeschermd door bestaande bouw en een rivier, dat er naar verwachting geen externe werking in deze natuurgebieden zal optreden.

Consequenties

Geen

4.3 Bescherming van soorten

In deze paragraaf komen de consequenties ter sprake bij het voorkomen van (inter)nationaal beschermde dier- en plantensoorten op of in de directe omgeving van de geplande nieuwbouwlocatie.

4.3.1 Bescherming op basis van de Vogel- en Habitatrichtlijn

In de kilometerhokken van het plangebied is één zoogdiersoort aangetroffen die worden beschermd op basis van de Habitatrichtlijn. Door waarneming is vast komen te staan dat de Dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*,) in het hondenspeelterrein voorkomt. In hoeverre deze negatief wordt beïnvloed door de voorgenomen activiteit is nog niet vast te stellen.

Buiten het plangebied, maar wel in het onderzoeksgebied, komen nog andere op basis van de Habitatrichtlijn beschermde plant- en diersoorten voor (zie tabel 1).

Consequenties

De aanwezigheid van deze internationaal beschermde soorten kan een juridische belemmering vormen voor de voorgenomen activiteiten in het plangebied. Dit wordt echter nader beschreven onder het kopje Flora- en faunawet.

4.3.2 Aanwezigheid van soorten die zijn beschermd op basis van de Flora- en faunawet

Bijna alle zoogdieren reptielen, amfibieën en vogels zijn beschermd op basis van de Flora- en faunawet, met uitzondering van de soorten waarop mag worden gejaagd. De op de onderzoekslocaties waargenomen amfibieën, vogels en zoogdieren zijn in dit kader dan ook bijna allemaal beschermd op basis van de Flora- en faunawet.

Soorten die op basis van deze wet worden beschermd, mogen alleen worden verstoord, gevangen of gedood indien hiervoor een ontheffing is aangevraagd. Bij de aanvraag wordt onder anderen beoordeeld in hoeverre de soort wordt bedreigd door de ingreep en of op grond hiervan een ontheffing is toegestaan. De folder van het ministerie van LNV, zie bijlage VIII van dit rapport, geeft een goed beeld van het beoordelingsproces. Voor de houtduif, het konijn en de mol heeft de Minister van LNV vrijstelling verleend, daar deze dieren in het gehele land (landbouw)schade kunnen aanrichten. De vrijstelling geldt alleen voor schadebestrijding.

Gaat het om veel voorkomende, algemene soorten, dan zal er makkelijker ontheffing kunnen worden verleend. Hierbij wordt gekeken of er geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van deze soort. De Rode lijsten zijn hierbij een belangrijke informatiebron. Echter, gaat het om soorten die tevens internationaal zijn beschermd (op basis van de Vogel- of Habitatrichtlijn), dan zal alleen ontheffing worden verkregen mits wordt voldaan aan een aantal strenge voorwaarden (zie ook bijlage VIII van dit rapport).

Daarnaast is ook een aantal planten beschermd op basis van de Ffw. Ook voor het aantasten van (de standplaats van) beschermde planten dient een ontheffingsaanvraag te worden ingediend.

De aanwezigheid van beschermde soorten in het plangebied

In het plangebied zijn de volgende soorten / groepen aangetroffen die zijn beschermd op basis van de Flora- en faunawet:

- groene kikker (soort(en) onbekend)
- andere amfibieën
- dwergvleermuis
- andere zoogdieren (soort(en) onbekend)

Per soort of groep volgt een korte toelichting.

Groene kikker

Diverse exemplaren van het Groene kikker complex zijn aangetroffen in de sloten. De soort gebruikt de sloten als leef en voortplantingsgebied.

Consequenties

Er is een ontheffingsaanvraag ex artikel 75 van de Flora- en faunawet noodzakelijk.

Andere amfibieën

Naast de Groene kikker worden tenminste 3 soorten amfibieën in het plangebied aangetroffen, deze zijn tijdens het veldbezoek niet waargenomen.

Consequenties

Er is nader onderzoek nodig om vast te stellen, of er in het plangebied nog andere soorten amfibieën voorkomen. Is dit wel het geval, dan zal ook voor deze soorten een ontheffingsaanvraag ex artikel 75 van de Flora- en faunawet moeten worden ingediend.

Dwergvleermuis

In het plangebied (hondenspeelsterrein) komen Dwergvleermuizen voor. Deze soort gebruikt het hondenspeelveld in ieder geval als foerageergebied. Mogelijk gebruikt deze soort het hondenspeelsterrein echter ook als zomerverblijfplaats, kraamverblijf en/of overwinteringsplaats. Om dit vast te stellen, is een nader onderzoek van deze locatie noodzakelijk. Ten tijde van het veldbezoek was deze locatie niet toegankelijk. Deze soort is beschermd op basis van de Flora- en faunawet (Ffw) en de Habitatrichtlijn.

Consequenties

Indien de soort het hondenspeelsterrein gebruikt als zomerverblijfplaats, kraamverblijf en/of overwinteringsplaats, en indien deze locatie wordt aangetast (bijvoorbeeld door het rooien van bomen), is een ontheffingsaanvraag ex artikel 75 van de Flora- en faunawet noodzakelijk.

Andere zoogdiersoorten

Naast de dwergvleermuis kunnen nog meer soorten zoogdieren in het plangebied voorkomen. De huidige gegevens geven verschaft daaromtrent onvoldoende uitsluitel.

Consequenties

Er is nader onderzoek nodig om te bepalen of een ontheffingsaanvraag ex artikel 75 van de Flora- en faunawet noodzakelijk is.

De aanwezigheid van beschermde soorten in het onderzoeksgebied, maar buiten het plangebied

In het onderzoeksgebied, maar buiten het plangebied, komen nog andere op basis van de Flora- en faunawet beschermde plant-, amfibie- en broedvogelsoorten voor (zie o.a. tabel 1).

Dit betreft soorten die mogelijk toch in het plangebied aanwezig zijn of daar gebruik van kunnen maken.

Consequenties

Nader onderzoek is gewenst om vast te stellen of deze soorten feitelijk in het plangebied voorkomen. Indien dit niet het geval is, dan is een directe en/of externe werking van de voorgenomen activiteiten op deze soorten niet te verwachten en is voor deze soorten geen ontheffing ex artikel 75 van de Flora- en faunawet noodzakelijk. Zijn deze soorten wel aanwezig, dan is mogelijkerwijze wel een ontheffing noodzakelijk. Het nader onderzoek kan meeliften met het onderzoek dat moet worden uitgevoerd om de leemten in kennis in te vullen (zie ook § 4.6).

4.3.3 Aanwezigheid van soorten die op een Rode lijst voorkomen

Het voorkomen van een soort op een Rode lijst heeft geen directe juridische gevolgen. De Rode lijsten worden opgesteld in het kader van de uitwerking van het Verdrag van Bern. De overheid dient door middel van praktische beschermingsmaatregelen, onderzoek en voorlichting bijzondere aandacht aan het behoud van de in de lijst opgenomen soorten te besteden. Deze lijsten hebben een signaalfunctie en worden gebruikt in de afweging, of er al dan geen ontheffing ex artikel 75 van de Flora- en faunawet kan worden verleend.

In het kilometerhok met de geplande projectlocatie zijn geen soorten aangetroffen die op een Rode lijst staan (zie tabel 1).

Consequenties

Geen directe consequenties, want de consequenties zijn reeds verwerkt in de beschermingsformules van de voorgaande wet- en regelgeving.

4.4 Conclusie ten aanzien van de juridische consequenties

Op basis van de aanwezige natuurwaarden en de daarop van toepassing zijnde beschermingsmaatregelen en -formules, zijn er geen definitieve belemmeringen voor een bestemmingsplanwijziging.

Wel zullen er één of meer ontheffingen ex artikel 75 van de Flora- en Faunawet noodzakelijk zijn. Verder zullen, gezien de huidige leemten in kennis, voor een aantal soorten aanvullende inventarisatiewerkzaamheden verricht moeten worden.

Er zal een rapport moeten worden vervaardigd, dat de basis kan vormen voor de aanvraag van ontheffingen voor de bestemmingsplanwijziging. Dat rapport dient inzicht te verschaffen in de vragen die dienen te worden beantwoord bij de toetsing van de ruimtelijke ingreep (zie § 4.5).

4.5 Toetsing van ruimtelijke ingrepen

In de brochure "Soortbescherming bij ruimtelijke ingrepen en dergelijke", uitgegeven door het Ministerie van LNV, april 2002 (zie bijlage XI), staat beschreven hoe de toetsing van ruimtelijke ingrepen dient te geschieden. In de folder is dit te vinden onder het kopje **Vooraf toetsen**. In dat kader moeten de volgende vragen worden beantwoord:

1. Welke beschermde dieren en plantensoorten komen in en nabij het plangebied voor?
2. Leidt het realiseren van het plan of de uitvoering van de geplande werkzaamheden tot handelingen die strijdig zijn met de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet betreffende planten op hun groeiplaats of dieren in hun natuurlijke leefomgeving?
3. Kunnen het plan of de voorgenomen werkzaamheden zodanig aangepast worden dat dergelijke handelingen niet of in mindere mate gepleegd worden?
4. Is om de plannen te kunnen uitvoeren of de werkzaamheden te kunnen verrichten ontheffing (ex art. 75 van de Flora- en faunawet) van de verbodsbepalingen betreffende planten op de groeiplaats of dieren in hun natuurlijke leefomgeving vereist?

Door middel van het huidige door Consulumij opgestelde rapport is vraag 1 grotendeels beantwoord. Er is nog wel een geringe hoeveelheid aanvullend veldwerk nodig om een aantal leemten in kennis op te vullen (zie § 4.6.).

Door middel van een vervolgonderzoek kan Consulumij een document vervaardigen dat kan worden gebruikt als onderlegger voor een ontheffingsaanvraag ex artikel 75 van de Flora- en faunawet.

In dat kader zal voor elke aangetroffen beschermde plant- en diersoort de vragen 2, 3 en 4 worden beantwoord. Uiteraard worden daarbij ook de resultaten van het aanvullend veldwerk en de verwerving van aanvullende gegevens betrokken. Om de vragen te beantwoorden, zal het volgende worden onderzocht en beschreven:

- de ecologische functie van het plangebied voor deze soorten
- de aard en wijze waarop de realisatie van het plan of de uitvoering van de werkzaamheden al dan niet strijdig zijn met de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet betreffende planten op hun groeiplaats of dieren in hun natuurlijke leefomgeving
- voor welke soorten een ontheffingsaanvraag moet worden ingediend. Hierbij zal meteen worden aangegeven, in welke van de vier categorieën de ontheffingsaanvraag valt (zie de folder van LNV, onder het kopje **Mogelijkheden om ontheffing te verkrijgen**).

Niet bij deze opdracht inbegrepen is het onderzoek naar alternatieven, met name alternatieve locaties voor de woningbouw (zie toetsingscriterium nr. 1 uit de LNV folder). Vooralsnog gaan wij ervan uit, dat de bovenstaande werkzaamheden voldoende zijn voor het voorbereiden van een ontheffingsaanvraag ex art. 75 van de Flora- en faunawet.

4.6 Aanvullend onderzoek in Driel

In verband met leemten in kennis is aanvullend onderzoek noodzakelijk. De omvang en de noodzaak van het aanvullend onderzoek verschilt per soort/groep. De onderzoeksactiviteiten die voor de geselecteerde soorten plaatsvinden, kunnen goed gecombineerd worden uitgevoerd. Aangezien de omvang van het veldwerk per soort beperkt is, kan het totale veldwerk in een korte periode worden uitgevoerd. Bovendien zal het aanvullend onderzoek worden uitgevoerd op basis van de bevindingen van het verkennend onderzoek (dit rapport). Door het reeds uitgevoerde veldbezoek is een grote efficiëntie mogelijk.

Hieronder is aangegeven welke aanvullende onderzoeksactiviteiten per soort(groep) noodzakelijk zijn.

Planten

Middels veldwerk moet worden vastgesteld of langs en in de sloten mogelijk beschermde plantensoorten voorkomen. Dit veldwerk kan worden gecombineerd met het aanvullende veldwerk voor amfibieën en vissen.

Vissen

Middels veldwerk moet worden bepaald of er beschermde soorten zoals de Kleine modderkruiper in de sloten van de planlocatie voorkomen.

Amfibieën

Middels veldwerk moet worden vastgesteld of in de planlocatie, naast de reeds gesignaleerde Groene kikker, ook andere op basis van de Flora- en faunawet en/of Habitatrichtlijn beschermde amfibiesoorten (zoals de Kamsalamander) voorkomen. Daarnaast moeten de gegevens van het Natuurloket m.b.t. amfibieën worden aangevraagd.

Vogels

In het kilometerhok met de geplande nieuwbouwlocatie is een aantal nationaal beschermde vogelsoorten aangetroffen. Alleen de situatie met betrekking tot het hondenspeelterrein verdient nadere aandacht. Mogelijk gebruiken meer permanent aan hun omgeving gebonden soorten zoals spechten en uilen dit terrein. Het belang van dit gebied dient nader onderzocht te worden. Het onderzoek zal bestaan uit een beknopt veldonderzoek, dat gelijktijdig kan worden uitgevoerd met het nader onderzoek ten behoeve van de Dwergvleermuis.

Zoogdieren

Door middel van aanvullend veldwerk gedurende enkele avonden / nachten zal met behulp van een bat-recorder nader moeten worden bepaald, of er naast de Dwergvleermuizen ook nog andere vleermuissoorten op het hondenspeelterrein aanwezig zijn en op welke wijze de vleermuizen het terrein ecologisch gebruiken (bijvoorbeeld als nestplaats of alleen als foerageerplaats of oriëntatiepunt). Daarnaast moeten de gegevens van het Natuurloket m.b.t. zoogdieren worden aangevraagd.

5 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

5.1 Conclusies

- Voor de bestemmingsplanwijziging zal in ieder geval een ontheffing ex artikel 75 van de Flora- en faunawet aangevraagd moeten worden in verband met de aanwezigheid van Groene kikkers.
- Door middel van nader onderzoek zal moeten worden vastgesteld of er voor de bestemmingsplanwijziging een ontheffing ex artikel 75 van de Flora- en faunawet moet worden aangevraagd in verband met de aanwezigheid van Dwergvleermuizen in het plangebied. De soort is in het gebied aanwezig, maar op basis van de huidige gegevens kan geen uitspraak worden gedaan over hoe deze soort het gebied gebruikt.
- Door middel van nader onderzoek (zie §4.6) zal moeten worden vastgesteld of er in het plangebied andere beschermde planten, vissen en amfibieën voorkomen (met name in en rond de sloten). Zo ja, dan zal ook voor deze soorten een ontheffingsaanvraag ex artikel 75 van de Flora- en faunawet moeten worden ingediend.
- Voor de overige plant- en diersoorten hoeft er voor de werkzaamheden geen ontheffingsaanvraag worden ingediend. Hierbij dienen de volgende kanttekeningen te worden geplaatst:
  - ten aanzien van vogels geldt, dat dit gegeven alleen van toepassing is als de werkzaamheden BUITEN het broedseizoen plaatsvinden;
  - ten aanzien van het hondenspeel terrein zal nog onderzocht moeten worden, of zich aldaar geen spechten of uilen bevinden;
  - er moet vooralsnog een voorbehoud worden gemaakt voor de zoogdiersoort die is aangetroffen in kilometerhok 4 van het plangebied. De verwachting is, dat voor deze soort geen ontheffing aangevraagd hoeft te worden, maar dat kan pas na nader onderzoek definitief worden bevestigd.

5.2 Aanbevelingen

Er wordt aanbevolen om op korte termijn het volgende (te laten) verrichten:

- Het uitvoeren van een nader onderzoek (zie §4.6) om de in de conclusies genoemde openstaande vragen te beantwoorden.
- Het opstellen van een notitie ter toetsing van de ruimtelijke ingreep (zie § 4.5) en ter onderbouwing van de ontheffingsaanvraag ex artikel 75 van de Flora- en faunawet ten behoeve de bestemmingsplanwijziging.
- Ten behoeve van de bestemmingsplanwijziging een aanvraag voor een ontheffing ex artikel 75 van de Flora- en faunawet in te dienen.

6 LITERATUUR / BRONNEN

- A.B. van den Berg, C. A. W. Bosman. 1999-2000 Zeldzame vogels van Nederland. Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.
- R. B. Bijlsma, F. Hustings, K (C. J) Camphuysen. 2001. Algemene en schaarse vogels van Nederland. Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.
- W. Bongers, H. Limpens, K. Mostert. 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen. Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging.
- S. Broekhuizen, B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk, J.B.M. Thissen. 1992. Atlas van de Nederlandse Zoogdieren. Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging Utrecht.
- M.B.P. Drost, H.P.J.J. Cuppen, E.J. van Nieukerken, M. Schreijer. 1992. de Waterkevers van Nederland. Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging Utrecht.
- EIS Nederland. Bijlage van nieuwsbrief nr. 23 (1995). Verspreidingsgegevens van de Nederlandse Libellen.
- ETI/Rijksherbarium, 1999. Heukels interactieve flora van Nederland.
- D.C. Geijskes, J. van Tol. 1983. De libellen van Nederland. Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Hoogwoud.
- H. Hollander, P. van der Reest. November 1994 Rode lijst van bedreigde Zoogdieren in Nederland. Vereniging voor zoogdieren en zoogdierenbescherming
- S. Kriesch, D.R. Zuidema en G. Wijnsma, 2001. Hoofdstuk Natuurbescherming. In Handboek Milieuvergunningen. Uitgeverij Kluwer, Alphen a/d Rijn.
- H. Limpens, K. Mostert, W. Bongers. 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen, Onderzoek van verspreiding en ecologie. Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.
- H.W. de Nie, 1996. Atlas van de Nederlandse Zoetwatervissen. OVB / Media Publishing
- Natuurloket (www.natuurloket.nl) Indicatieve gegevens kilometerhokken
- Nederlandse vereniging voor libelstudie. De Nederlandse libellen (Odonata). 2002, Nationaal Natuurhistorisch museum Naturalis.
- Provincie Gelderland. Vegetatie inventarisatiegegevens.
- RAVON website (www.ravon.nl) Ecologische en algemene verspreidingsgegevens amfibieën.
- Roomen, van et al, 2000. Belangrijke vogelgebieden in Nederland, 1993-97.
- C.A.M. van Swaay, I. van Halder. 1993 Jaarboek Natuur 1993 PGO – Flora en Fauna. Vlinderstichting, Wageningen.
- Sovon. 1987. Atlas van de Nederlandse vogels.
- Stichting RAVON. RAVON Reptielen, Amfibieën, Vissen. December 2001, jaargang 4, nummer 3.